

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

12 באוגוסט 2007

שנה למלחמת לבנון השנייה: האם ובאיזו מידה יושמה החלטת מועצת הביטחון 1701, שהביאה לסיום המלחמה? (מאזן ביניים)

יוניפי"ל לצד חזבאללה: נגמ"ש סיור של כוח יוניפי"ל עובר בסמוך לפוסטר מעליו תלוי דגל חזבאללה בכפר עיתא אלשעב. בפוסטר נראים מנהיגי ישראל בעת מלחמת לבנון השנייה (אהוד אולמרט, עמיר פרץ ודן חלוץ) כלואים מאחורי סורגים (צילום: רויטרס, 14 ביולי 2007. צלם: עלי חשישו)

1. החלטת מועצת הביטחון 1701 (12 באוגוסט 2006) סימנה את סיומה של מלחמת לבנון ויצרה מציאות חדשה בדרום לבנון. מאז הביניים של ביצוע ההחלטה במלאת שנה לקבלתה הנו מעורב:

א. **מחד גיסא**, מדרום לליטאני נפרס (לראשונה) כוח משמעותי של צבא לבנון בסיוע כוח יוניפי"ל משודרג, **חזבאללה איבד את מעמדו כגורם הכוח הבלעדי בדרום לבנון** והוטלו מגבלות על חופש הפעולה שלו. בדרום לבנון השתררה **רגיעה יחסית**. חזבאללה, העסוק בשיקום כוחו הצבאי ובמאבקו להפלת ממשלת פואד סניורה, נמנע עד כה, למשך הזמן הארוך ביותר מאז הקמתו, מלבצע פיגועים נגד ישראל.

ב. **מאידך**, **יישומה של החלטה 1701 הנו חלקי בלבד והמרכיבים המהותיים בה לא יושמו**: אזור דרום לבנון לא פורז מארגוני טרור ומכלי נשקם, נשקו של חזבאללה לא פורק, חזבאללה בסיוען של איראן וסוריה ממשיך בתהליך שיקום כוחו הצבאי, לא נאכף אמברגו יעיל על הברחת אמצעי לחימה מסוריה ללבנון ואין כל התקדמות משמעותית בטיפול בסוגיית שני חיילי צה"ל החטופים.

ג. **ההישגים של החלטת מועצת הביטחון 1701 הנם מתכלים ואין בהם כדי ליצור שקט ויציבות ארוכי טווח בדרום לבנון, ובלבנון כולה**. חזבאללה עלול לשנות את מדיניות הפיגועים שלו, ולנסות להחזיר את מעמדו כ"אדון הדרום", לכשיסתיים תהליך שיקומו או לכשתשתנה מערכת שיקוליו ושיקולי איראן וסוריה בהקשרים פנים-לבנוניים או אזוריים (למשל, לנוכח משבר פוליטי בלבנון או משבר אזורי). זאת ועוד, **שיקום כוחו הצבאי של חזבאללה שב ומציב את איום הרקטות בפני העורף הישראלי**, במתכונת המוכרת (ואף משודרגת) ממלחמת לבנון השנייה.

עיקרי החלטת מועצת הביטחון 1701

1. ב-12 באוגוסט 2006 קיבלה מועצת הביטחון פה-אחד את החלטה 1701, שהביאה לסיומה של מלחמת לבנון השנייה, ונועדה ליצור מציאות חדשה בדרום לבנון. ההחלטה נכנסה לתוקפה ב-14 באוגוסט לאחר שקודם לכן אושרה ע"י ממשלת ישראל וממשלת לבנון¹.

2. **החלטת מועצת הביטחון 1701 כוללת שני מכלולים, הראשון נוגע לדרום לבנון והשני לצפונה:**

א. **המכלול הדרום לבנוני (בדגש על האזור שמדרום לליטאני):** בדרום לבנון נקבעו סידורי ביטחון המבוססים על פריסת כוח צבא לבנוני שימנה עד 15 אלף חיילים, במקביל לנסיגת צה"ל לגבול הבינ"ל ("הקו הכחול"). צבא לבנון אמור להחיל את מרות הממשל הלבנוני על דרום לבנון (באזור זה אמור היה להיות "נשק אחד" בלבד) ולאכוף את פרוז האזור מנוכחותם ומפעילותם של חזבאללה וגורמי טרור אחרים. לשם מימוש משימותיו אלה צבא לבנון יסתייע בכוח יוניפי"ל משודרג שימנה עד 15 אלף חיילים.

ב. **המכלול הצפון לבנוני:** ההחלטה קוראת לפרוק חזבאללה וגורמי טרור אחרים מנשקם (מבלי לנקוב במפורש בשמם), וזאת בהתבסס על החלטות קודמות של מועצת הביטחון והחלטות פנים-לבנוניות. ההחלטה מטילה אמברגו על העברת אמצעי לחימה לחזבאללה (ולגורמי טרור אחרים) וקוראת לממשלת לבנון לפקח על מעברי הגבול הלבנוניים (ביבשה, באוויר ובים), בסיוע יוניפי"ל (אם תרצה בכך ממשלת לבנון). ההחלטה קוראת גם לשחרור ללא תנאי של החיילים הישראלים שנחטפו ע"י חזבאללה.

¹ לפירוט ההחלטה ראו לקט מידע מה-13 באוגוסט 2006: ["ניתוח החלטת מועצת הביטחון 1701 לסיום המלחמה ובחינת משמעויותיה \(החלטה ראשונית\)".](#)

מאזן הביניים של יישום החלטת מועצת הביטחון 1701

מאפייני המציאות החדשה שנוצרה בדרום לבנון

3. החלטת מועצת הביטחון 1701 הביאה לשינוי מהותי במציאות בדרום לבנון, כפי שהייתה מוכרת עד לפרוץ מלחמת לבנון השנייה. במרכזו של שינוי זה עומד הפיחות שחל במעמדו של חזבאללה: הארגון איבד את מעמדו כמוקד הכוח הבלעדי בדרום לבנון והוא נאלץ להשלים עם נוכחותם ופעילותם של כוחות גדולים (בהיקף חסר תקדים) של צבא לבנון ויוניפי"ל במרחב שמדרום לליטאני. צבא לבנון ויוניפי"ל מגלים נוכחות ופעלתנות בשטח, ומקיימים פעילות ביטחון שוטף (סיורים, מחסומים) שנועדה לשמור על השקט באזור ולמנוע הפרה גלויה של החלטת מועצת הביטחון 1701.

כוח יוניפי"ל (הגדוד הספרדי) עובר בסמוך לפוסטר של חסן נצראללה ולדגלי חזבאללה בכפר עדיסה שבדרום לבנון (רויטרס, 8 בפברואר 2007. צלם: עלי חששו). חזבאללה מעדיף לחשוף מול המצלמות את דגליו וסמליו אך לא את פעולותיו וכלי נשקו

4. לאחר המלחמה פרס צבא לבנון בדרום כוח חסר תקדים בגודלו, המונה כ-4 חטיבות וכ-10,000 חיילים (ראה מפה בנספח ב). פריסתו ופעילותו של צבא לבנון ברחבי הדרום, בסיוע יוניפי"ל, חזקו את ביטחונו העצמי ושיפרו את מעמדו (ומעמד הממשל הלבנוני) בקרב האוכלוסייה בדרום, שמאז שנות השבעים נשלטה ע"י ארגוני הטרור (תחילה הארגונים הפלסטיניים ואחר כך חזבאללה).

5. אולם, הממשל הלבנוני וצבא לבנון, משיקולים פוליטיים פנים-לבנוניים, מקפידים לשמור על "כללי משחק" המקובלים על חזבאללה ולהימנע מחיכוכים ומעימותים עמו. פעילות הביטחון השוטף של צבא לבנון מתמקדת בטיפול באמצעי הלחימה הגלויים, הנראים לעין, אך נמנעת מלטפל בתשתית הצבאית של חזבאללה המוסתרת ברובה בתוך ישובים שיעיים ובחלקה במאחזים בטבע הכוללים מנהרות, בונקרים, מחסות, עמדות פיקוד ועמדות חי"ר (המכונים "שמורות טבע" ע"י צה"ל). בכמה מקרים צבא לבנון אף משתף פעולה עם חזבאללה על בסיס "כללי משחק" המקובלים על הארגון.

דוגמאות (מהעבר) למאחזי חזבאללה בטבע ("שמורות טבע")

עמדות שיגור של רקטות בטבע מכוסות בשכבות של בטון

משגר רקטות מוסווה ע"י צמחייה

בונקרים ב"טבע" הכוללים מספר פתחים, מעניקים לחזבאללה את יתרון ההפתעה בעת לחימה

6. **יוניפי"ל** שידרג את כוחו לעומת התקופה שלפני המלחמה. כוחותיו, המונים 8 גדודים וכ-13 אלף חיילים, נפרסו באופן מאסיבי באזור שמדרום לליטאני (ראה מפה בנספח ב). יוניפי"ל מעוניין להוכיח אפקטיביות ובהובלת הגדודים האירופיים הוא מגלה פעילות אינטנסיבית בהשוואה לתקופה של טרום המלחמה. פעילות זאת כוללת מעקב וצילום אחר פעילי חזבאללה וכניסה (מזדמנת) למאחזי חזבאללה בטבע.

7. אולם גם יוניפי"ל נותן **פרשנות מצמצמת** להחלטת מועצת הביטחון 1701 ופעולותיו ביסודן אינן חורגות מסיוע וחניכה לצבא לבנון. **יוניפי"ל נמנע מפעולות העלולות להביא אותו לעימותים עם חזבאללה** כמו כניסה

לישובים בהם ממוקמות התשתיות הצבאיות של חזבאללה וחיפוש אחר אמצעי לחימה המוחבאים בישובים הללו.

8. יוניפי"ל גם שומר על רמה מסוימת של תיאום עם חזבאללה הכוללת פגישות עתיות בין בכירים בכוח לבין גורמים בחזבאללה, לשם גיבוש הסכמות בנוגע לפעילות יוניפי"ל בשטח המקובלות על שני הצדדים. בולט בהקשר זה התאום שנוצר בין חזבאללה לבין יוניפי"ל לאחר הפיגוע נגד הכוח הספרדי של יוניפי"ל. במסגרת תאום זה סייע חזבאללה בחקירת הפיגוע ועפ"י התקשורת הלבנונית הוא התבקש ע"י יוניפי"ל, והסכים, לסייע באבטחת כוחותיו. מדיניות זאת של יוניפי"ל נובעת הן ממדיניות הממשל הלבנוני והן בשל חשש יוניפי"ל (והמדינות התורמות את חייליהן) לביטחון החיילים במקרה של עימותים עם חזבאללה.

9. כפועל יוצא ממאפייני פעילות אלה של צבא לבנון ויוניפי"ל **סידורי הביטחון שקבעה החלטת מועצת הביטחון 1701 באזור שמדרום לליטאני אינם נאכפים בפועל. אזור זה לא פורז מנוכחותו של חזבאללה והממשל הלבנוני אינו הריבון היחידי בדרום**, כפי שנקבע בהחלטת מועבי"ט 1701. זאת ועוד, **באזור שמצפון לליטאני**, המאוכלס גם הוא ע"י בני העדה השיעית, נהנה חזבאללה מחופש פעולה נרחב יותר משום ששם לא פרוס יוניפי"ל והיערכותו של צבא לבנון דלילה יותר.

שיקום התשתית הצבאית של חזבאללה בדרום לבנון

10. בשנה שחלפה מאז המלחמה שיקם חזבאללה את מרבית התשתית הצבאית בדרום לבנון (מדרום ומצפון לליטאני), תוך התאמת פעילותו למציאות החדשה שנוצרה בדרום בעקבות פריסת צבא לבנון ויוניפי"ל. ביטויים לכך ניתן למצוא בהעדר קו מוצבים לאורך הגבול (כפי שהיה עד המלחמה), בהסוואת העברות אמצעי לחימה, ובהקפדה שפעילות אנשיו תתבצע בנראות נמוכה, ללא עימותים חזיתיים או חיכוכים עם יוניפי"ל ועם צבא לבנון.

כוח יוניפי"ל שהגיע למקום הנפת
הדגל (טלוויזיית אלמנאר, 17 במאי
2007)

חזבאללה מניף את דגלו מול המושבה מטולה
(טלוויזיית אלמנאר, 17 במאי 2007)

שני פעילי חזבאללה לבושי מדים וחמושים מתראיינים בכפר עיתא אלשעב שבדרום לבנון.
משמאל: תמונת תקריב של נשקו של הפעיל (טלוויזיית אלמנאר, 15 ביולי). צילום זה הנו נדיר
משום שבדרך כלל מקפידים פעילי חזבאללה ללבוש בגדים אזרחיים, להימנע מלשאת כלי נשקם
בגלוי ולהימנע מחשיפה תקשורתית

11. במסגרת זאת:

א. בדרום לבנון (מדרום ומצפון לליטאני) יש כיום לחזבאללה, להערכתנו, אלפי רקטות בטווחים של בין 40 ל-110 ק"מ. מדרום לליטאני מצויים מאות מטולי נ"ט ורקטות נ"ט (כולל נשק נ"ט מתקדם), מאות טילי נ"מ אישיים, עשרות תותחי נ"מ וכמות גדולה של מטעני צד. אמצעי הלחימה הללו מוסתרים ברובם בתוך ישובים שיעים תומכי חזבאללה.

ב. חזבאללה ויתר לעת עתה על נוכחותו בקו המוצבים הראשון לאורך הגבול. חזבאללה מתבסס עתה על איסוף מודיעין מבתי אזרחים

שבכפרים אשר לאורך הגבול (שיטת פעולה אשר נחשפה בעת מלחמת לבנון השנייה).

עמדות תצפית ניידות שנמצאו במלחמת לבנון השנייה בחדרי מגורים בבית בכפר מיס אלג'בל, שמדרום מערב למנרה

ג. חזבאללה גייס פעילים מבצעיים חדשים למילוי השורות, והעביר להם אימונים (הארגון איבד בעת המלחמה מספר רב מפעיליו, כ-650 לוחמים, רובם איכותיים). פעילי חזבאללה בדרום לבנון חזרו בהדרגה לפעילות סדירה. מדרום לליטאני מצויים, להערכתנו, כמה אלפי פעילים של חזבאללה (מתוך סד"כ של יותר מ-10,000 פעילים שחזבאללה יכול להפעיל בעת משבר).

שקט יחסי בגבול ישראל-לבנון

12. הישג חשוב של החלטת מועצת הביטחון 1701 הנו השקט היחסי שהשתרר בדרום לבנון מאז המלחמה. בשנה שחלפה מאז המלחמה נמנע חזבאללה מלפעול נגד ישראל, גם לא ב"חוות שבעא" (הר דב) שם לטענתו הפיגועים שהוא מבצע הנם לגיטימיים (אזור זה שימש מוקד פעילות של חזבאללה עד למלחמת לבנון השנייה). גם התבטאויותיו הפומביות של המנהיג חסן נצראללה כלפי ישראל אינן מתלהמות כבעבר (אף כי הארגון ממשיך להפנות איומים כלפי ישראל). הימנעות חזבאללה מלבצע פיגועים במשך שנה (תקופה ממושכת יחסית) הנה תופעה חסרת תקדים מאז הקמת חזבאללה במלחמת לבנון הראשונה (1982), שיש בה כדי לשחוק במידת מה את דימויו של חזבאללה כמגן לבנון (כבעל אופי ג'יהאדי לוחמני).

13. יוזכר כי עד למלחמת לבנון השנייה נקט חזבאללה מדיניות פיגועים שנועדה לשמר מתיחות מבוקרת לאורך הגבול הישראלי-לבנוני. זאת באמצעות ביצוע עשרות רבות של פיגועים מעת לעת במתווים שונים: פיגועי חטיפת חיילים; תקיפת מוצבי צה"ל בהר דב ("חוות שבעא"); ירי רקטות ונשק תלול מסלול לעבר ישראל; ירי נק"ל לעבר עמדות וסיורי צה"ל בגבול; פיגוע ירי בשטח ישראל ע"י ארגון טרור פלסטיני בשליחות חזבאללה (בכביש שלומי-מצובה); הפעלת מטעני צד נגד כוחות צה"ל; ירי פגזי נ"מ לעבר שמי מדינת ישראל.

14. הימנעות חזבאללה מביצוע פיגועים נגד ישראל בשנה האחרונה נובעת, להערכתנו, משתי סיבות מרכזיות: האחת, עניינו של חזבאללה בתקופה של שקט לשם ניהול תהליכי השיקום, ההתעצמות ובניית הכוח ללא הפרעה מצד ישראל, יוניפי"ל והממשל הלבנוני. זאת, לדעתנו, בעיקר על רקע הערכה של חזבאללה בדבר אפשרות לפרוץ עימות בינו לבין ישראל או בין סוריה לבין ישראל, ועניינו לשפר את מוכנותו לקראת אפשרויות אלו. הסיבה השנייה, התמקדותו של חזבאללה במאבקו הפוליטיים הפנים-לבנוניים נגד ממשלת סניורה, ועניינו שלא להיגרר לעימותים עם צבא לבנון ויוניפי"ל העלולים לעורר ביקורת פנים-לבנונית חריפה.

15. ברם, השקט היחסי ששרר בדרום לבנון בשנה האחרונה הנו הישג מתכלה, ואין לראות בו שינוי בסיסי ארוך טווח במציאות הביטחונית השוררת בדרום לבנון. זאת משום שחזבאללה עלול לשנות את מדיניות הפיגועים שלו לכשיסיים את תהליך שיקומו או לכשתשתנה מערכת שיקוליו ושיקולי המדינות התומכות בו בהקשרים הפנים-לבנוניים או האזוריים (למשל, קיום אינטרס של איראן ו/או סוריה ב"חימום" הגבול הישראלי-לבנוני לנוכח פרוץ משבר אזורי או בעת משבר פנים-לבנוני).

16. במהלך השנה האחרונה אירעו תקריות ספוראדיות, לא משמעותיות, בין צה"ל לבין צבא לבנון ובין יוניפי"ל (הגדוד הספרדי) לבין חזבאללה, להלן עיקרן:

א. **תקריית נקודתיות מוגבלות בהיקפן בין חזבאללה לבין כוחות יוניפי"ל (בעיקר הגדוד הספרדי הפועל בגזרה המזרחית), למשל:**

(1) **תקריית באזור כפר שובא (5-6 דצמבר 2006).** כוח הנדסה גדול של הגדוד הספרדי פירק והחרים אמצעי לחימה תוך גירוש פעילי חזבאללה שנכחו באזור. בעקבות זאת הונחו באזור מטענים ממולכדים ומוקשים כדי להרתיע את הכוח הספרדי מפעולות דומות.

(2) **סיור של הגדוד הספרדי חצה את נהר הליטאני צפונה וצילם מבנים באחד הכפרים (17 בינואר, 2007).** הסיור נחסם ע"י תושבים מקומיים, אשר דרשו את סילוקם של אנשי יוניפי"ל מהמקום. בין הצדדים התנהלו חילופי דברים קשים והספרדים אף כיוונו את נשקם לעבר התושבים. תקריית זאת ארעה באזור הנמצא מחוץ למרחב המבצעים של הכוח.

ב. **תקריית בודדת בין צבא לבנון לצה"ל:**

(1) **כוח צה"ל גילה בזירה כ-4-5 מטענים דמויי סלע בגזרה המרכזית של הגבול הישראלי-לבנוני (אזור אביבים) המטענים הונחו בקרבת "הקו הכחול" (הגבול הישראלי-לבנוני), מצפון לגדר המערכת. ישראל טענה כי המדובר בזירת מטענים חדשה (שהונחה כנראה ע"י חזבאללה). הממשל הלבנוני וחזבאללה הכחישו את הטענה הישראלית (5 בפברואר, 2007).**

(2) **יומיים לאחר מכן, במהלך פעילות צה"ל לחשיפת מטענים נוספים, פתח צבא לבנון בירי נק"ל ומקלעים לעבר כוח צה"ל שחצה את גדר המערכת (אך לא חצה את "הקו הכחול") באזור מארון אלראס. כוח צה"ל השיב אש לעבר נגמ"ש של צבא לבנון וגרם לכמה פצועים בקרב חיילי צבא לבנון (ליל 7-8 פברואר, 2007).**

פיצוץ אחד המטענים ע"י צה"ל (צילום:
דובר צה"ל)

אחד המטענים דמויי סלע שנמצאו
בשטח (צילום: דובר צה"ל)

ניסיונות של הג'האד העולמי להפוך את דרום לבנון לזירת פיגועים

17. על רקע הימנעות חזבאללה מביצוע פיגועים נגד ישראל בלטו במהלך השנה מאמצי הג'האד העולמי להפוך את דרום לבנון לזירת פיגועים נגד ישראל ויוניפי"ל.

18. במסגרת זאת בלט ירי רקטות 107 מ"מ לעבר ישראל ע"י חוליית מחבלים הקשורה לג'האד העולמי (17 ביוני 2007). הרקטות נורו מאזור טייבה-עדיסה לעבר העיר קריית שמונה. שתיים מהן פגעו בשטח קריית שמונה (וגרמו לנזקים, אך לא לנפגעים) ואחת נחתה בשטח לבנון, סמוך למוצב יוניפי"ל. רקטה נוספת התגלתה ע"י צבא לבנון בטרם שוגרה. ניסיונות צבא לבנון לעצור את מבצעי הפיגוע עלו בתוהו. חזבאללה הכחיש כל קשר לירי הרקטות. להערכתנו הירי בוצע ע"י גורמים הקשורים לפתח אלאסלאם, שלוחת אלקאעדה בלבנון. זאת כדי להסיט את תשומת הלב לדרום כדי להקל על הלחץ שמפעיל צבא לבנון על פתח אלאסלאם במחנה הפליטים נהר אלבארד, שמצפון לטריפולי².

² לפירוט ראה לקט מידע מה-18 ביוני 2007: ["ירי הרקטות לעבר קריית שמונה לראשונה מאז מלחמת לבנון השנייה"](#).

חיילי הגדוד האינדונזי של יוניפי"ל בוחנים רקטה שהתגלתה טרם שיגורה
(צילום: רויטרס 17 ביוני 2007 צלם: כמאל ג'אבר)

פיגוע נגד יוניפי"ל ע"י גורמים שזהותם אינה ברורה

19. בנוסף לכך בוצע פיגוע נגד יוניפי"ל ע"י גורמים שזהותם אינה ברורה (24 ביוני 2007). הפיגוע בוצע באמצעות מכונית תופת שחנתה ליד הכביש, נגד סיור של הכוח הספרדי, בציר שבין מרגיעיון לאל-חיאם. שישה מחיילי הכוח נהרגו ושניים נפצעו. חזבאללה גינה את הפיגוע וטען כי הוא גורם נזק ללבנון. גם הפעם לא עלה בידי צבא לבנון לעצור את מבצעי הפיגוע. מתוך ניתוח מאפייני האירוע ניתן ללמוד כי פיגוע מתוחכם מסוג זה אינו מאפיין את רמת גורמי הג'יהאד העולמי בלבנון. מכאן מתחזק החשד כי חזבאללה היה מעורב בפיגוע כנגד הגדוד הספרדי שנתפס כמטריד ביותר את חזבאללה מדרום לליטאני.

נגמ"ש יוניפי"ל שנפגע (אלספיר, 24 ביוני 2007)

צפון לבנון

20. בשנה שחלפה מאז המלחמה המשיך חזבאללה לשקם את תשתיותיו הצבאיות, מדרום לליטאני ומצפון לו, בלי ניסיון של ממש מצד ממשלת לבנון למנוע זאת כפי שמחייבת החלטת מועצת הביטחון 1701. האמברגו על העברת אמצעי לחימה לחזבאללה לא נאכף ע"י הממשל הלבנוני והעברות הנשק מאיראן ומסוריה המשיכו להתבצע באופן רצוף.

21. בשני מקרים עצר צבא לבנון כלי רכב שהעבירו מסוריה אמצעי לחימה עבור חזבאללה: ב-8 בפברואר 2007 נעצרה משאית ובה אמצעי לחימה בשכונת חזמיה בבירות וב-6 ביוני 2007 נעצרה משאית נוספת באזור בעל בכ. אולם היו אלו אירועים חריגים, ולא חלק ממדיניות כוללת של הממשל הלבנוני.

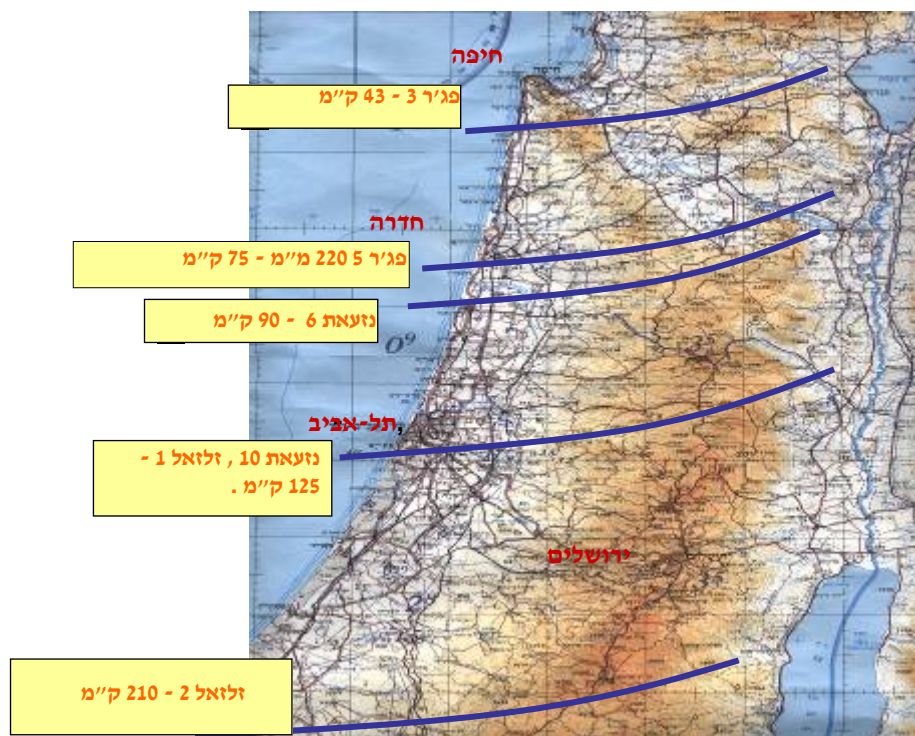
משאית אזרחית, בה הוברחו אמצעי לחימה עבור חזבאללה, שהוחרמה ע"י צבא לבנון בשכונת חזמיה בבירות (רויטרס 8 בפברואר 2007, צלם: STR News)

22. בשנה האחרונה הבריח חזבאללה ללבנון כמות גדולה של אמצעי לחימה, לשם שיקום תשתיותיו הצבאיות. דגש מיוחד הושם על רקטות, נשק נ"ט ונשק נ"מ. ערוץ ההברחות המרכזי עובר דרך סוריה באמצעות כלי רכב הנכנסים לבקעת הלבנון, דרך הגבול הסורי-לבנוני הפרוץ. מבקעת הלבנון מועברים אמצעי לחימה למחסני חזבאללה ברחבי לבנון, כולל בדרומה. ערוץ הברחות נוסף עובר דרך תורכיה. הדבר הומחש כאשר ב-25 במאי 2007 התגלה ע"י צבא תורכיה משלוח של אמצעי לחימה בקרון רכבת שנסעה מאיראן לסוריה.

23. כפועל יוצא מהאספקה המאסיבית של הרקטות ע"י איראן וסוריה, הולך ומשלים חזבאללה את שיקום מערך הרקטות שלו, שנפגע במלחמת לבנון השנייה. יוזכר כי ערב המלחמה היו בידי הארגון למעלה מ-20 אלף רקטות המיועדות לטווחים שונים⁴. להערכתנו, מסוגל חזבאללה לירות כיום לעבר ישראל כמות דומה לזו שהוא שיגר במהלך המלחמה ולכלול במעגל הירי את ריכוזי האוכלוסייה בצפונה ובמרכזה של מדינת ישראל.

⁴ לפירוט ארסנל הרקטות שהיה בידי חזבאללה במלחמת לבנון השנייה ראו לקט מידע מנובמבר 2006: ["שימוש באזרחים לבנוניים כמגן אנושי"](#).

טווחי הרקטות שבידי חזבאללה ערב מלחמת לבנון השנייה

24. יודגש כי חזבאללה כלל אינו מנסה להסתיר את שיקום תשתיותיו הצבאיות המתבצע בניגוד מוחלט להחלטת מועצת הביטחון 1701. ביטוי לכך ניתן למצוא בנאום מתריס שנשא חסן נצראללה ב-16 בפברואר 2007 ובו הודה כי ארגונו מתחמש מחדש ומעביר בחשאי אמצעי לחימה לדרום לבנון⁵. לאחרונה, בראיון לאלג'זירה (23 ביולי 2007), התפאר חסן נצראללה כי במלחמת לבנון השנייה לא היה מקום בישראל, כולל תל אביב, שחזבאללה לא יכול היה לפגוע בו. לדבריו גם כיום יש בידי חזבאללה רקטות היכולות להגיע לכל מטרה שהיא בשטח ישראל.

⁵ ראו פירוט בלקט "מרכז המידע למודיעין ולטרור": ["בנאום מתריס שנשא מנהיג חזבאללה חסן נצראללה הוא הודה בפומבי כי ארגונו מתחמש מחדש ומעביר בחשאי אמצעי לחימה לדרום לבנון. דבריו אלה, העומדים בניגוד מוחלט להחלטת מועבי"ט 1701, מבטאים את ביטחונו העצמי הגובר של נצראללה ונועדו לשדר מסר תקיף למתנגדיו מבית ומחוץ לפיו חזבאללה נחוש לשמר את מעמדו כמגן לבנון"](#) (20 בפברואר).

מנהיג חזבאללה מודה בפומבי כי ארגונו מפר את החלטת 1701

חסן נצראללה מתפאר כי כיום יש בידי חזבאללה רקטות היכולות להגיע לכל מטרה שהיא בשטח ישראל (אלג'זירה, 23 ביולי 2007)

חסן נצראללה מודה בנאום מתריס כי חזבאללה מתחמש מחדש ומעביר אמצעי לחימה בחשאי לדרום לבנון (אלמנאר, 16 בפברואר 2007)

סעיפים נוספים בהחלטת 1701 שלא מומשו

25. בנוסף לכך לא מומשו סעיפים נוספים של החלטת מועצת הביטחון 1701: שני חיילי צה"ל החטופים בידי חזבאללה לא שוחררו, חזבאללה נמנע מהעברת אותות חיים אודותם וממשלת לבנון לא פעלה לשחרורם. באשר לחוות שבעא, קרטוגרף מטעם האו"ם עוסק בנושא ומסקנותיו (המתמקדות בתיחום אזור החוות בשטח, ואינן נוגעות בריבונות על השטח) אמורות להתפרסם בדוח מזכיר האו"ם בספטמבר 2007.

הימנעות הממשל הלבנוני מלטפל בנושאי הליבה של 1701

26. מלחמת לבנון השנייה האיצה את המאבק הפוליטי על זהותה של לבנון בין המחנה הרדיקלי (שבמרכזו חזבאללה, הנתמך ע"י סוריה ולבנון) לבין המחנה המתון הפרו-מערבי ("מחנה ה-14 במרס" הנתמך ע"י ארה"ב, המערב והמחנה הערבי המתון). מאבק פוליטי זה שאב לתוכו את ממשלת לבנון בראשות פואד סניורה. ממשלת לבנון, שהייתה שקועה במאבק פוליטי על שרידותה במהלכו גילתה יכולת עמידה ונחישות מרשימה, העדיפה שלא להתעמת עם חזבאללה סביב יישום החלטה 1701. גם הקהילה הבינ"ל

בדר"כ אינה מפגינה להיטות לטפל בנושאי הליבה של החלטת מועצת הביטחון 1701.

27. **בחודשים הראשונים שלאחר המלחמה הופנו נגד חזבאללה האשמות על** אחריותו להרס ולהרג שנגרמו ללבנון במלחמת לבנון השנייה, על המכה הקשה שספגה כלכלת לבנון ועל עצם המשך קיומו ככוח חמוש בדרום לבנון. ההאשמות הללו הגבירו את מודעותו של חזבאללה לגבי הצורך להגביר את השפעתו בפוליטיקה הפנים-לבנונית ולהחליש את השפעת מחנה מתנגדיו. כפועל יוצא מכך התמקדה פעילותו של חזבאללה בזירה הפנים-לבנונית בניסיון להפיל את ממשל פואד סניורה. במגוון דרכים ושיטות (עזיבת הממשלה, הפגנות המוניות, שביתות שבת ואף כמה עימותים אלימים מוגבלים בהיקפם). ניסיון זה לא צלח אולם הוא הביא ליצירת **מצב פוליטי רעוע, שהקשה על ממשלת לבנון לטפל בנושאי הליבה של החלטת מועצת הביטחון 1701.**

28. לעומת הריפיון שבטיפול בחזבאללה, הוכיח הממשל גישה **תקיפה כלפי פתח אלאסלאם**, שלוחת אלקאעדה בלבנון, בהישענו על תמיכה פנים-לבנונית נרחבת.⁶ הממשל הלבנוני הכניס (לראשונה) כוחות בהיקף נרחב של צבא לבנון למחנה הפליטים נהר אלבארד שמצפון לטריפולי, מאחזו של פתח אלסלאם, במאמץ לעקור את נוכחותו של הארגון מהמחנה. **זאת, תוך הסטת כוחות צבא ומיקוד תשומת לב ל"צפון" ולא לדרום.** אולם כלל לא ברור האם נוכח המחיר הכבד שגבתה התקיפה בנהר אלבארד (יותר מ-100 הרוגים לצבא לבנון) תמשיך ממשלת לבנון במאמץ לבער את מאחזי הג'יהאד העולמי גם באזורים נוספים בלבנון.

הפרת החלטת מועצת הביטחון 1701 ע"י איראן וסוריה

29. תהליך שיקום התשתית הצבאית של חזבאללה התבצע **בסיוע מאסיבי של איראן וסוריה, בניגוד מוחלט להחלטת מועצת הביטחון 1701.** לשתי המדינות הללו יש עניין מובהק **לחזק** את חזבאללה ובאמצעותו לקדם את

⁶ בשנים האחרונות התחוללה חדירה מאסיבית של הג'יהאד העולמי ללבנון ללא הפרעה משמעותית מצד הממשל הלבנוני.

האינטרסים שלהן בלבנון ובאזור כולו. בראייתן של איראן וסוריה התשתית הצבאית המשודרגת של חזבאללה בלבנון נועדה לאפשר לו **שרידות הגנתית בצד אופציה התקפית נגד ישראל שתופעל בבוא העת, בהתאם לאינטרסים איראניים וסוריים.**

30. ארסנל הרקטות הגדול שסיפקו איראן וסוריה לחזבאללה נועד לאפשר בבוא העת **התשה של ישראל**, באמצעות פגיעה ממושכת בריכוזי האוכלוסייה שבעומקה, בשילוב עם פיגועי טרור. **בשנה האחרונה** איראן וסוריה לא עודדו את חזבאללה לחדש את הפיגועים נגד ישראל הן כדי לאפשר את תהליך שיקומו ללא הפרעות ואולי אף בשל חשש שמא "איום הרקטות" יופעל פעם נוספת טרם זמנו, כפי שארע במלחמת לבנון השנייה. שיקוליהן של איראן וסוריה עלולים להשתנות בהתאם להתפתחויות האזוריות.

נספחים

1. רצ"ב הנספחים הבאים :

א. **נספח א:** המשווה בין המרכיבים העיקריים של החלטת מועבי"ט 1701 לעומת סטטוס הביצוע (נכון לסוף יולי 2007).

ב. **נספח ב:** מפות הערכות של צבא לבנון ויוניפי"ל בדרום לבנון.

נספח א

המרכיבים העיקריים של החלטת מועבי"ט 1701 לעומת סטטוס הביצוע בשנה שחלפה מאז מלחמת לבנון השנייה

מס'	המרכיב בהחלטה	סטטוס הביצוע
1.	<p>הפסקת פעולות האיבה בין הצדדים וכינון הפסקת אש קבועה לאורך הגבול הבינ"ל הישראלי-לבנוני ("הקו הכחול", שהותנה ע"י הקרטוגרפים של האו"ם עם נסיגת צה"ל במאי 2000).</p>	<p>✓ ההחלטה סימנה את סיומה של מלחמת לבנון השנייה.</p> <p>✓ בדרום לבנון שרר בשנה האחרונה שקט יחסי וחזבאללה נמנע מלבצע פיגועים נגד ישראל.</p> <p>✓ ניכר מאמץ מצד גורמי הגיהאד העולמי להפוך את דרום לבנון לזירת פיגועים.</p>
2.	<p>✓ החלטת סמכותה ושליטתה של ממשלת לבנון על כל שטחה.</p> <p>✓ במסגרת זאת ייפרס צבא לבנון בדרום לבנון במקביל ליציאת צה"ל מלבנון (הוזכרה החלטת ממשלת לבנון מה-7 באוגוסט על פריסה של עד כ-15 אלף חיילים לבנוניים מצוידים באמצעי הלחימה הדרושים ומסתייעים בכוח יוניפי"ל).</p>	<p>✓ צבא לבנון נפרס בדרום לבנון בהיקף נרחב בסד"כ של כ-10,000 חיילים (חטיבות 2, 6, 10, 12, 11).</p> <p>✓ צבא לבנון פרס כ-8,000 חיילים בגבול היבשתי עם סוריה (חטיבות 1, 5, 8 ויחידות קומנדו).</p> <p>✓ צבא לבנון בדרום רואה את תפקידו בראש ובראשונה בקיום פעולות ביטחון שוטף לשם הבטחת השקט בדרום לבנון, אך נמנע מלפרוק את תשתיותיו הצבאיות של חזבאללה או לפעול באופן אפקטיבי נגד הברחות אמצעי הלחימה לארגון.</p> <p>✓ צבא לבנון מפגין נכונות לשתף פעולה עם חזבאללה במגוון תחומים על בסיס "כללי משחק" המקובלים על הארגון.</p>
3.	<p>✓ ממשלת לבנון תסתייע בכוח יוניפי"ל משודרג בעל סד"כ גדול ומשימות נרחבות יותר.</p> <p>✓ סעיפיה האופרטיביים של ההחלטה מאשרים את הגדלת הסד"כ של יוניפי"ל עד ל-15 אלף חיילים ואת הרחבת משימותיו.</p> <p>✓ עיקר משימותיו של יוניפי"ל: פיקוח על סיום הלחימה; סיוע לצבא לבנון להיערך בדרום עד ל"קו הכחול" ולבסס את סמכותו; סיוע הומניטרי לאוכלוסייה האזרחית.</p>	<p>✓ סד"כ יוניפי"ל גדל באופן משמעותי בהשוואה לתקופה שלפני המלחמה.</p> <p>✓ כיום פרוסים בדרום לבנון כ-13 אלף חיילי יוניפי"ל, רובם כוחות יבשה ומקצתם במסגרת הכוח הימי.</p> <p>✓ המדינות העיקריות התורמות כוחות ליוניפי"ל: איטליה (2 גדודי חי"ר ומפקדת גזרה), צרפת (2 גדודי חי"ר), ספרד (גדוד חי"ר, כוח התערבות ומפקדת גזרה), אינדונזיה, גאנה, הודו מלזיה ונפאל (כל אחת מהן גדוד חי"ר).</p> <p>✓ יוניפי"ל, ובעיקר הגדודים האירופיים, פועלים לאיתור אמצעי לחימה בשטח ולהחרמתם. בכמה מקרים (בעיקר אצל הגדוד הספרדי) ניכרת עלייה בתעוזת הכוח ובפעלתנותו דבר שגרר בכמה מקרים חיכוכים עם חזבאללה והאוכלוסייה המקומית.</p>

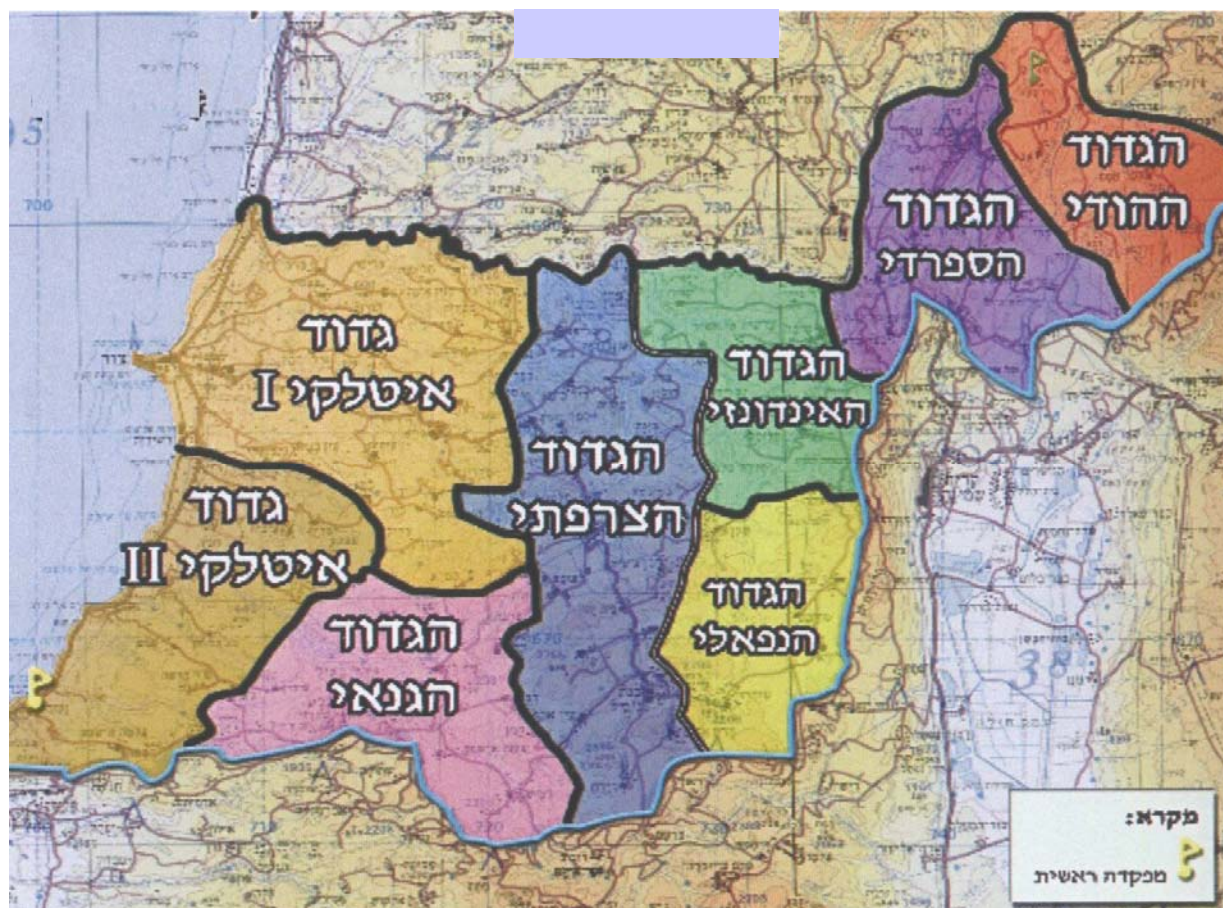
סטאטוס הביצוע	המרכיב בהחלטה	מס'
<p>✓ יוניפי"ל אינו מסייע (ולא התבקש לסייע ע"י ממשלת לבנון) באבטחת הגבול הלבנוני-סורי ומניעת הברחת כלי נשק מסוריה ללבנון. הקהילה הבינלאומית אינה מתלהבת מהטלת תפקיד זה על יוניפי"ל.</p>	<p>✓ תחום פעילותו של יוניפי"ל הורחב גם לצפון והוטל עליו לסייע לממשלת לבנון (עפ"י בקשתה) באבטחת גבולותיה והכניסות לשטחה על מנת למנוע הכנסת כלי נשק לשטחה.</p>	
<p>✓ עיקרון קיומו של "נשק אחד" בדרום לבנון, נשקו של הצבא הלבנוני, אינו מתקיים. חזבאללה ממשיך לשמר ולשקם את כוחו בדרום לבנון ומזרים לשם אמצעי לחימה.</p> <p>✓ חזבאללה הולך ומשקם את תשתיתו הצבאית בדרום לבנון ואיום הרקטות כלפי ישראל דומה לזה שהיה בעת המלחמה. כמו כן יש לארגוני הטרור הפלסטינים ולגורמי הג'יהאד העולמי מאחזים במחנות הפליטים, שהבולט שבהם הנו מחנה עין אלחלווה שליד צידון.</p> <p>✓ מאידך, פריסת צבא לבנון ויוניפי"ל בשטח מקשה על חזבאללה לעשות בדרום לבנון כבשלו ושוב אין הוא מהווה את מוקד הכוח היחידי בדרום. לפיכך נאלץ חזבאללה לשנות את דפוסי פעילותו, ולעבור לפעילות בנראות נמוכה, בניסיון להתאים את עצמו למציאות החדשה.</p>	<p>✓ ייקבעו הסדרי ביטחון באזור שבין הגבול הבינלאומי ("הקו הכחול") לבין נהר הליטאני.</p> <p>✓ באזור זה יפעלו אך ורק ממשלת לבנון ויוניפי"ל ותאסר הימצאותם של גורמים חמושים (קרי, חזבאללה) ושל אמצעי לחימה ו"נכסים" (הכוונה למוצבים וביצורים).</p>	4.
<p>✓ לא נעשה כל ניסיון ע"י הממשל הלבנוני לפרק את ה"קבוצות המזוינות" (קרי, ארגוני הטרור) מנשקו, ובכלל זה את חזבאללה, וארגוני הטרור הפלסטיניים הפועלים במחנות הפליטים.</p> <p>✓ לעומת זאת, מגלה הממשל פעילות נמרצת נגד ארגון פתח אלאסלאם, שלוחת אלקאעדה בלבנון (לראשונה פועל צבא לבנון בתוך מחנה פליטים פלסטיני, מחנה נהר אלבארד שמצפון לטריפולי).</p> <p>✓ חזבאללה שימר ואף שיקם את תשתיתו הצבאית ברחבי לבנון ומנהיגו חסן נצראללה הצהיר בפומבי כי אין בדעתו להתפרק מנשקו או להפסיק את תהליך השיקום. כל זאת ללא הפרעה משמעותית מצד צבא לבנון ויוניפי"ל.</p> <p>✓ בשנים האחרונות, ובעיקר לאחר מלחמת לבנון השנייה, התחזקו גורמי הג'יהאד העולמי בלבנון באופן משמעותי. הממשל הלבנוני פועל נגד פתח אלאסלאם מצפון לטריפולי אך נמנע מלפעול נגד מוקדי טרור אחרים כגון מחנה הפליטים עין אל חלווה, שליד צידון.</p>	<p>✓ פירוק מנשקן של כל "הקבוצות המזוינות" בלבנון, כנדרש בהחלטות מועצת הביטחון 1559 וב"הסכם טאיף" (1989).</p> <p>✓ מזכיר האו"ם נצטווה להגיש למועבי"ט הצעות שיגבש לפירוק הקבוצות המזוינות מנשקן (ובמרכזן חזבאללה) תוך שלושים יום.</p>	5.

<p>✓ חיילי צה"ל לא שוחררו, לא התקבל מהם אות חיים, ולא ניתנה לצלב האדום גישה אליהם.</p> <p>✓ לא מתבצעת פעילות מצד ממשלת לבנון לקידום שחרור שני החיילים החטופים ולשחרור והאסירים הלבנונים.</p>	<p>✓ שחרור ללא תנאי של שני החיילים הישראליים החטופים (סעיף המופיע במבוא בהקשר לסיום מעשי האיבה אך אינו מתנה הפסקת הלחימה בשחרור החיילים החטופים).</p> <p>✓ קידום המאמצים למציאת פיתרון לבעיית האסירים הלבנונים העצורים בישראל, אך ללא יצירת קשר בין המאמצים הללו לבין שחרור חיילי צה"ל.</p>	6.
<p>✓ האמברגו על העברת נשק לחזבאללה לא נאכף. העברות אמצעי הלחימה מסוריה ומאיראן לחזבאללה ממשיכות להתקיים באופן רצוף.</p> <p>✓ סוריה ואיראן מספקות לחזבאללה את אמצעי הלחימה להם הוא נזקק תוך העברתם משטחה של סוריה דרך הגבול הסורי-לבנוני. אמצעי הלחימה מאיראן מגיעים גם בנתיבים נוספים (ועל כך יעיד המשלוח מאיראן שנחשף ברכבת בתורכיה).</p> <p>✓ ממשלת לבנון אינה פועלת באופן אפקטיבי לאכיפת האמברגו, ונמנעת מלפנות ליוניפי"ל בבקשה לסייע במניעת ההברחות (למרות שיש לה את האופציה לכך עפ"י החלטה 1701).</p> <p>✓ כוחות הביטחון הלבנוניים ביצעו שתי החרמות כלי רכב נושאי אמצעי לחימה. באחת מהן הוחרמה משאית ה"קטיושות" ע"י צבא לבנון (8 בפברואר), שחזבאללה הודה כי היא שייכת לו. אולם אלו היו אירועים חד-פעמיים ולא חלק ממדיניות כוללת הנאכפת בנחישות.</p>	<p>7. אמברגו על העברת נשק מסוריה ואיראן:</p> <p>א. ממשלת לבנון נקראה להבטיח את גבולותיה ואת הכניסות לשטחה על מנת שאמצעי לחימה לא יוכנסו לשטחה ללא אישורה.</p> <p>ב. כל המדינות (רמז לאיראן ולסוריה) נקראו כדי למנוע שימוש בשטחם או בספינותיהם לשם אספקת נשק לגורמים בלתי מורשים בלבנון (קרי, חזבאללה וארגוני טרור נוספים).</p>	7.
<p>✓ מזכ"ל האו"ם מינה קרטוגרף לבחינת הנושא. מסקנותיו צפויות להתפרסם בדו"ח המזכ"ל בספטמבר 2007.</p>	<p>8. "חוות שבעא": מזכיר האו"ם התבקש לגבש הצעות לסימון גבולותיה של לבנון באזורים שנויים במחלוקת או שאינם ברורים, כולל אזור חוות שבעא, ולהגיש את ההצעות שקיבל למועבי"ט תוך שלושים יום.</p>	8.
<p>✓ ממשלת לבנון התלוננה על טיסות חיל האוויר הישראלי מעל שטחה תוך הפרת ריבונותה.</p> <p>✓ ישראל ביצעה גיחות צילום בשטח לבנון על רקע התעצמות חזבאללה, הברחות רצופות של אמצעי לחימה מסוריה ללבנון וקיום מתמשך של איום הטרור מלבנון.</p>	<p>9. כיבוד "הקו הכחול" (גבולה הבינלאומי של לבנון).</p>	9.
<p>✓ סוגיית הכפר ע'ג'ר נותרה (כפי שהייתה לפני המלחמה) נקודת מחלוקת. הושגה הסכמה בין ישראל לבין לבנון שטרם אושררה סופית ע"י לבנון בעניין הכפר ע'ג'ר. עיקריה: שימור מעמדם של תושבי ע'ג'ר כאזרחי ישראל; שימור הריבונות הישראלית בחלקו הדרומי של הכפר; הענקת מעמד מיוחד לחלקו הצפוני של הכפר (יהיה באחריות צבא לבנון שיסתייע ביוניפי"ל).</p> <p>✓ גם הסכם שכזה לא יפתור את בעיית הכפר ע'ג'ר המהווה "פירצה" לפעילות טרור ופעילות פלילית (הברחות).</p>	<p>10. סוגיית הכפר ע'ג'ר</p>	10.

נספח ב

הערכות כוח יוניפי"ל בדרום לבנון

(יולי 2007)

היערכות צבא לבנון בדרום לבנון (יולי 2007)

